

KMETOVALEC.

Gospodarski list s podobami.

Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu, ter velja po pošti prejemam 2 gold. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno. — Inserat (oznanilo) v „Kmetovalcu“ stane enkrat objavljen na celi strani 16 gold., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gold., na $\frac{1}{4}$ strani 4 gold., na $\frac{1}{8}$ strani 2 gold. in na $\frac{1}{16}$ strani 1 gold. Pri dvakratnem objavljenju 10%, in pri trikratnem objavljenju 20% ceneje. Za večje inserate in priloge plača se po dogovoru. — Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano. Salendrove ulice števil. 5.

Štev. 7.

V Ljubljani, 15. aprila 1887.

Leto IV.

Obseg: Goved švickega plemena. — Pridelujmo oves! — Kako vinograde varovati proti slani. — Kako svinje pitati. — Karbolinej. — Cepljenje v sklad. — Mrčes, ki naj ga sadjarji spomladi pokončujejo. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske — Tržne cene. — Inserati.

Snaženje sodov.

V nekaterih krajih ne snažijo izpraznjenih sodov marveč jih puščajo, da se na zraku posuše. Da to ni prav, zna vsakdo. Kajti sod postane kmalu plesniv. Če pogledaš v sod, zapaziš stene vse bele. Kdor pa v takšen sod vina nalije, ta si je celó skvari. Vino dobi neprijeten okus. — S sodi se torej, saj pri nas, mora ravnati na sledeči način. Brž ko je sod prazen, treba ga hitro izmiti in dobro izplakniti, sicer postane plesniv. Snaženje ni težavno delo, če je vino v njem bilo zdravo. Nalije se v prazni sod studene vode, da se snažno izmije vsak ostanek od drožij. Parkrat se izplakne, da čista voda teče iz soda.

Več dela je, če je vino v sodu bilo skvarjeno, kalno, ali če se je vleklo. To bi sicer ne smelo biti pa se le godi, žali Bog, vse prepogosto. Telaj ni zadosti sod s studeno vodo izplakniti. Kajti plesnivec se je uže v les zaril, od koder ga moramo zopet izriniti in uničiti. To je laže rečeno, kakor storjeno. Plesnivčeve kali se ne dajo precej odpraviti, kedar so se pregloboko v les zarile. Pri velikih kletarstvih imajo parne stroje, s katerimi krop z veliko silo v sod brizgajo, sopar prodira v luknjice lesu in ugonobi plesen. — Drugi ljudje moramo pa drugače ravnati, da isto dosežemo. Vzamemo torej vrelega kropa, in ga vlijemo v sod, ki ga zapilkamo in potem dobro premetavamo, da more krop do vseh sodovih dog. Dobro je kropa dvakrat viliti, ker drugikrat več koristi in gotoveje plesen uniči.

Sedaj pa ne smemo soda puščati na miru, praznega, če je tudi trdno zapilkan. Prazni sod moramo z žveplom žgati. Žveplo pokonča plesen, ki se morda še v zraku nahaja. Žveplanje se mora večkrat ponoviti. V kleti zadostuje za štrtinjak vsak mesec po

eden rezljaj žvepla. Ko hočemo, pozneje prazni sod rabiti nimamo nič snažiti. Zadostuje, če ga malo s studeno vodo poplaknemo.

Kako svinje rabiti za narejanje komposta.

Z majhnimi stroški moremo s pomočjo svinj napravljati lepega komposta ali gnoja mešanca. V to svrhu se blizu svinjaka v kakej senci s kamenjem naltaka prostor tako, da proti sredini malo visi. Spomladi se listnjak postrga in nastrgano vrže se na omenjeni prostor, če pa onega ni, zadostuje voz stelje. Na to steljo meče se zatem vse, kar je mej letom dobiti, zlasti plevel z vrtov in z njiv, prst, rušina, zemlja iz jarkov itd. Svinje zmeraj po tej mešanici rijejo in vse, kar je užitno, marljivo pobirajo, a ob enem s svojimi odpadki gnojijo stelji. Proti solncu pomaga senca kakega velikega oreha ali pa nalašč narejena streha, dež pa zaliva in spomladi imamo izvrsten kompost za travnike, kateri skoraj ni naredil nobenih stroškov. Gnoj mešanec je tako pomešan in vse stroheno, da posameznih tvarin ni več lahko spoznati. S takim kompostom pognojeni travniki lepo ozelenijo, kažejo gosto deteljo in same zlahkne trave.

Sol pa živinska klaja.

Manje kakor bi potrebno bilo pazijo kmetovalci na to, da mora mej klajo, katero živini svoje polagajo, tudi nekaj soli biti, ako hočemo, da je umno sestavljena in ustreza svojemu namenu. Navadna sol, učeno: chlornatrium imenovana, nahaja se po vsem živalskem truplu ter se brez škode ne sme pogrešati v krmi, ki

se polaga. Po leti, kedar zeleno krmo polagamo in živino pasemo, ni treba toliko soliti, kakor druge čase; zelena krma ima potrebno množino soli vselej v sebi, zlasti dokler je še mlada.

Drugače je po zimi, ko se polaga le suha krma, pa tedaj, kedar rabi skvarjena klaja. V teh slučajih moramo živini drugače skrbeti, da dobode potrebne soli.

Užita sol dela, da vsa žival veseleje živi; zlasti vpliva na prebavila. Vsaki dan podana sol povzroča, da se nareja obilo za prebavljanje potrebnih tekočin, vsled česar, se klaja temeljiteje ukoristi. Kaže torej težko prebav-

nej klaji dodajati soli.

Žival dobi prijetno zunanjo podobo, svetlo dlako, koža bolje poti; sploh vse življenje postane veseleje. Sol je živalim kar človeku dišave. Razvidimo to naj-

bolje, kedar smo prisiljeni, slabo spravljeno krmo polagati. Živina po dobljenej soli rada in veliko pije in se zdravo čisti, kar je pri suhej krmi važno.

Dokazano je torej dovolj, da sol na konje, goveda in ovce dobro vpliva. Vender preveč soli ne smemo dajati. Živina preveč zažeja in preobilo pije, kar zopet škoduje. Koliko pa se naj soli vselej položi, to ni lahko naprej določiti, ker je zavisno od raznih okoliščin. Navadno uže sam nagon živali namigne, kedaj da je dosta soli. Zato je umestno kupiti živinske soli za lizanje. Ta se položi ali obesi v jasli, da morejo živali do nje. Paziti je, da večjih kosov ne odgrizavajo, ampak sol samo ližejo.

Ozirali smo sé pa v tem sestavku na konje, goveda in ovce, ne pa na svinje. Tem dohaja navadno zadosti soli po krmi, katero dobivajo. Če se uže soli svinjam polaga, stori se naj to v mogoče majhnih podatkih, zlasti kedar nečejo jesti, hujšajo in slabijo.

Slednje kaže včasih tudi na strup, in tedaj bi to značilo, da se je preveč soli dajalo. Sploh pri svinjah je treba velike previdnosti, in se naj prej premalo soli daje, nego preveč.

Nekoliko o režnji drevja.

Kdor hoče od sadnega drevja imeti v resnici kaj dobička, ta ga mora ne le pravilno saditi, ampak tudi pravilno obdelovati. Glavno sredstvo, sadno drevje zdravo in plodno ohraniti, je obrezovanje. Obrezovanje mora biti pa ob pravem času in pravilno izvršeno. Ako ne gledamo na pravi čas in pravilnost režnje, moremo drevju več škoditi, kot pa koristiti. S pričujočimi vrstami hočemo naše sadjarje poučiti, kako je odrezovati in obrezovati mladike ter veje.

Ako hočemo mladiko prikrajšati, odrežemo je to-

liko, da ostane le še del, ki nam rabi.

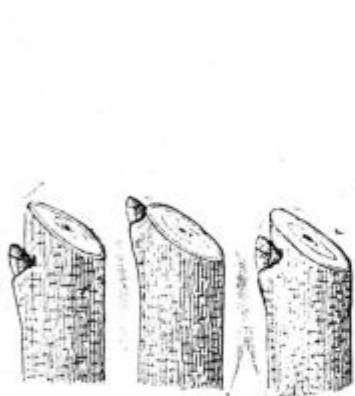
Ostali del mladike ima pópe, ki naj še to pomlad zaženejo. Naj

višji pop ostale mladike je navadno za nas najvažnejši, zato moramo mladiko tako rezati, da

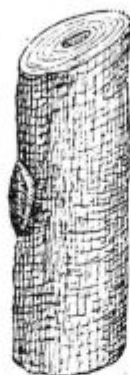
najvišji pop ne ostane le živ, ampak da tudi naredi lep poganek. Ako odrežemo mladiko tako visoko nad popom, kakor kaže pod. 21., potem se kos nad popom prične sušiti, ker ni listja na njem, ki bi sok nase vleklo. Vsled tega sušenja trpi tudi pop, oziroma poganek in more se celo sam posušiti. Mladiko odrezati preveč blizu popa, ka-

kor je videti v podobi 22. tudi ni dobro, ker je nevarnost velika, da se pop posuši; na vsak način pa raste poganek pri taki režnji slabo. Pravilno režnjo poganka kaže podoba 22. Rezati je poševno in rano zamazati s cepilno smolo.

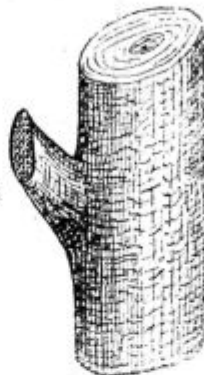
Dostokrat smo prisiljeni drevesu vso vejo odrezati. V tem slučaju odreže se veja tikoma pri deblu, kakor kaže podoba 24., in rana se zamaže s kakim drevesnim mazilom ali pa s cepilno smolo. Vejo tako odrezati kakor je videti v podobi 25., da ostane še štor, je zelo škodljivo, kajti ta štor se posuši in strhleni, trhlenoba rije v deblo in naredi se rak. Podoba 26. kaže deblo predelano z rakom, ki se je naredil vsled take slabo odrezane veje.

Pod. 21. Pod. 22. Pod. 23.

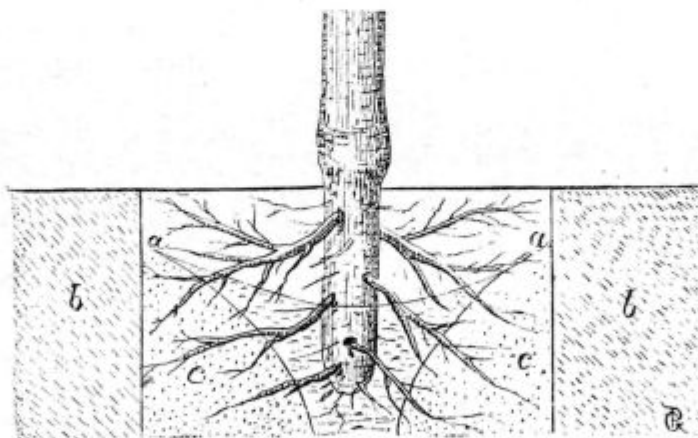
Pod. 24.

Pod. 25.

Pod. 26.

Pod. 27.

Zdravljenje sadnega drevja od bledice.

Bledica na drevju je bolezen, ki nastane vsled pomanjkanja rastlinske hrane v zemlji ali pa vsled preplitve rodne zemlje. Listje tako bolnega drevesa je slabotno ter rumeno ali vsaj rumenkasto. Ako je bledica nasledek slabe zemlje, pomaga se drevesu z gnojem. Če je pa drevo bolno zaradi preplitve zgorjenj t. j. rodovitne zemlje, in ker je spodnja plast nerodovitna, potem je pa tako drevo le ozdraviti, če se mu zemlja premenja. Tako zdravljenje je zelo drago, zato naj se zvrši le tedaj, ako je drevo posebne vrednosti. Francoski vrtnar Gressent to zdravljenje tako-le opisuje: Dokler še drevo ni ozelenelo odkrijejo naj se ob oblačnem pa ne mrzlem vremenu korenine drevesu tako daleč, kakor kaže črta *a*) na počobi 27. Odkopana zemlja naj se odstrani ter z drugo, prav rodovito nadomesti. Nato naj se okrog drevesa izkoplje meter širok ter najmanj meter globok jarek *b*). Ko je jarek dokončan, stoji drevo s svojimi koreninami samo zase. Sedaj odkoplje se še spodaj koreninam zemlja *c*) ter nadomesti z novo, gnojno zemljo, s katero se tudi jarek napolni. To zadnje delo izvrševati je polagoma, drugače drevo pade. Iz vsega je razvidno, da je delo zamudno in drago, torej, kakor smo gori omenili, le tedaj izvršiti, če je drevo posebne vrednosti.

Vzoren načrt svinjaku.

Sestavil A. Wittman, potovalen učitelj za kmetijstvo na Dolenjeavstrijskem.

Dobro razvijanje prasičev zavisno je od dobrega svinjaka.

Dasi bi to povsod moralo znano biti, nahajamo vendar večinoma mokre, umazane, temne, proti mrazu in vročini nezavarovane svinjake kateri so v najslabšem kraji gospodarskega poslopja. Zato se tudi ne smemo čuditi, če vidimo, da se gospodarjem svinjereja ne obnaša dobro, ter da vsako leto večje število prasičev po raznih občinah pogine za različne bolezni.

Kakovost svinjaka je za zdravje in dobro rejo prasičev zelo važnega vpliva in izredno velike pomembe.

Sploh hočemo pri svinjaki ob kratkem omeniti, naj bodo gorki in suhi, ter je najbolje torej, da stojijo proti jugu. S tem se poravnajo pred vsem zdravju zelo škodljivi vplivi vremenskih sprememb, ob enem pa se izogne žival tudi soparni vročini, mrazu in mokroti. Za svinjake se ne smejo najslabjši, marveč morajo se vselej primerni prostori v gospodarskem poslopju izvoliti.

Poleg prav izvoljenega kraja gledati se mora na zadostno veliko prostornost, posebno pa na namenu svinjereje prilično velikost posamičnih oddelkov svinjaka, katere imenujemo „koče.“

Računi se prostora v svinjaku, in sicer za plemenskega merjasca 2.5 do 3 kvadratne metre (25 do 30 kvadratnih čevljev), za plemensko svinjo s prasički vred po njih velikosti, oziroma plemenu (pasm), od katerega so,

3 do 5 kvadratnih metrov (30 do 50 kvadratnih čevljev), za pitanca (pitanega prasiča) povprečno 2 kvadratna metra (20 kvadratnih čevljev in za mlade prasiče $\frac{1}{2}$ do 1 kvadraten meter (5 do 10 kvadratnih čevljev).

Omenimo naj še, da se pri navadnem pitanji prasičev more prihranitev prostora opravičiti; nasprotno pa morajo oddelki svinjakov za plemenske svinje biti veliko večji, da se morejo bolj gibati in da oprasivšim se, ne postane prostor premajhen; drugače se večkrat na škodo gospodarju prasički pomečkajo.

Pri določbi prostornosti svinjakom gledati se mora dalje vselej na pleme, katero redimo; za velike Lincolnshirske prasiče n. pr. se morajo napravili večji svinjaki, nego za srednje velike Suffolške ali Berkshire prasiče ali za naša domača ter ogrska plemena.

Svinjaki se morejo tudi, čemur se tu in tam pri manjših kmetijah ni mogoče izogniti, izjemno tudi pri drugih poslopih (hlevnem ali skedenjskem poslopju) prizidati ali vzdati, a se morajo pri večji svinjereji odločiti napraviti, torej se zanje postaviti popolnoma ločena poslopja.

Sicer ne posebno priporočano vzidanje svinjakov v govej hlev ali v skedenj omogoči, da se po zimi toplina toliko ne zniža. Skrbeti pa se mora za dober odvod gnojnice, za redno kroženje zraka ter za to, da se na primernih krajih napravijo okna, da so svinjaki kolikor mogoče svetli.

Pod tlemi svinjakov je vselej treba napraviti primerne gnojnične kanale, in sicer tako, da se v posamičnih oddelkih svinjaka nastala gnojnica ne zgublja na istem prostoru v tla, marveč da more hitro odtakati. Tako se dobiva mnogo dobrega gnojila za travnike in deteljišča itd., na kar posebno opozarjamo.

V naslednjem hočemo natančneje govoriti o priloženem vzornem načrtu za manjše svinjake, kolikor je to ravno v pojasnilo načrta potrebno.

Kakor je iz načrta razvidno, je ta svinjak zgrajen od lesa ter preračunjen za manjše kmetije (posestva).

Pod 1. kaže temeljni obris svinjaka za štiri oddelke; pri tem se je imelo to v čisljih, da je zadaj raztekalnica za prasiče. Ves svinjak je blizu 7 metrov dolg in 4 metre širok, v tem ko ima ob jednaki dolgosti svinjaka raztekalni prostor 3 metre širokosti. Hodnik za donajanje hrane v svinjaku je $1\frac{1}{4}$ metra širok, oddelki posameznih svinjakov so široki $1\frac{1}{4}$ metra in dolgi $2\frac{1}{2}$ metra. Vender se morejo ob primerno razdeljeni velikosti posamezni oddelki različno veliki napraviti, in sicer pri enaki globočini različno široki. Na načrtu so se oddelki zaradi tega napravili enako veliki, ker smo mislili, da so za srednje prasiče dosti veliki, in da se v oddelkih po velikosti prasičev po dva ali tudi več prasičev skupaj dene.

Svinjak stoji, kakor kažeta pod 4. in 5., na zidanem temelji. Na pod 1. se vidi dobro dozidan kanal, kateri odvaža gnojnico. Na zidanem temelji stoji lesen svinjak, kateri ima nad seboj prostor za kurnik; vse poslopje

ima na obe strani visečo streho. Krita je z deskami, še boljši pa je krov od opeke.

Vhod v svinjak more biti, kakor se vidi na pod. 2. in 3., v sredi; tedaj je nad vrati na obeh straneh po eno okno ali vhod more se napraviti, kakor kaže pod 5., tudi na kaki drugi strani, ali morejo zaradi priročnosti, posebno pa zastran nevarnosti ognja tudi oboja vrata biti (pod. 1.)

Hodnik za donajanje hrane je z opeko potlakan; mestu nje se pa rabijo tudi lahko kamenite plošče. V

tem hodniku je jašek, da more umažana voda pri čiščenju korit za hrano in hodnika odteči. Tla posamičnih oddelkov naj se napravijo iz lesa, in sicer nikdar

iz okroglega lesa, kajti taka tla so nevarna, marveč iz obrezanega lesa s špranjami, da lahko odteka gnojnica in vselej tako, da od spodaj nahaja jočega se kanala ne more prihajati nič zraku. To namreč lahko provzroči prehlajenje prasičem in je posebno brejim svinjam in mladim prasatom škodljivo.

Sicer se more svinjakom napravljati tudi od opeke, tlak kateri se prevleci s cementom.

Korita za hrano naj se iz lesa, najbolje iz hrastovega lesa napravijo in gorenji robovi na notranjih straneh obijejo z železom (najcenejše za to so stare šine od koles), da se zabrani, da jih prasiči ne objedajo.

V oddelkih za dva ali več prasičev naj se korita za hrano predele, da se živali pri jedi ne motijo in ne zajedajo. Da se dobro in natanko očistijo taka lesena korita za hrano, kar se mora v tednu vsaj jedenkrat zgoditi, napravljena je na dnu korita luknja z zatikom. Korita za hrano se morejo napraviti tudi iz kamena, kar pa ni tako dobro; kajti po zimi se hrana v takih kame-

nitih koritih hitro ohladi, vsled česar posebno mladi prasiči lahko obole.

Kje so napravljena vrata in korita posameznim oddelkom vidimo na pod. 1. in 6. na ta način zaznamovano, da so posode za hrano spredaj pri hodniku za donajanje hrane, vrata zadaj, kjer je izhod za prasiče.

Posode za hrano so, kakor je iz pod. 4. in 8. razvidno tako napravljene, da se na znotraj in zunaj pregibljejo in nastavljajo, da se lahko, kadar so notri postavljene, korito očisti ter se hrana brez ovir da od zunaj.

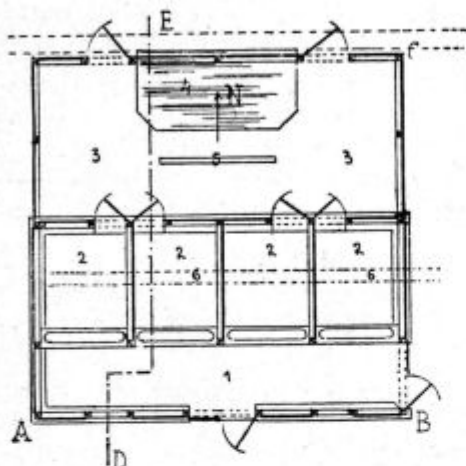
Na praktično uravnavo posebno opozarjamo, ker so večkrat svinjaki tako napravljani da ni posod za hrano. Tu je namreč korito za hrano z večine koj pri

vratih in zaradi tega stojijo prasiči, kadar se jim daje hrana, vselej pri in v koritu, vsled česar se ne morejo korita zadosti očistiti ter se hrana ne more prav dobro devati v korito. Pri taki napravi se zgodi, da je oseba, katera ima dajati hrano prasičem, oborožena z debelo palico, da prasiče s primernim številom udarcev — in s krepkimi besedami, ki se čujejo k

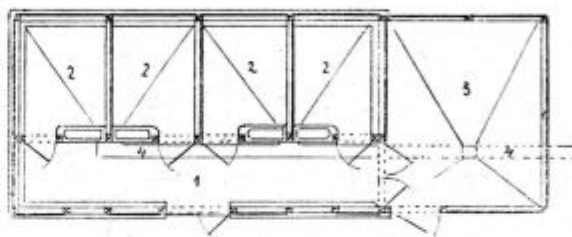
sosedu, odganja od korita, kadar ga hoče očistiti in vánje dejati hrano. Če se vender žival ne da ukrotiti, in če dotični osebi poide potrpežljivost, obležijo v

koritu ostanki stare hrane in večkrat tudi blato in scalnica, nova hrana se dene v korito, in vrata se zapahnejo. Kake slabe posledke ima to ravnanje, razvidi se iz tega ko toliko prasičev pogine. Daljnji nedostatek je v tem, da se mora gnoj zmerom čez korito iz svinjaka vleči, vsled česar se svinjak nikdar do dobrega ne očisti, in gnoj vselej za koritom obleži, tako da se potem zrak okužuje.

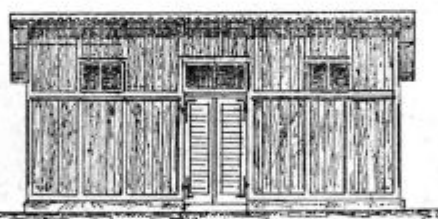
Vrata do oddelkov se morajo tako napraviti, da so vsi stebri (povprečni in podolžni) zunaj, ne znotraj po-

Podoba 1.

Podoba 2.

Podoba 3.

Pod. 4.

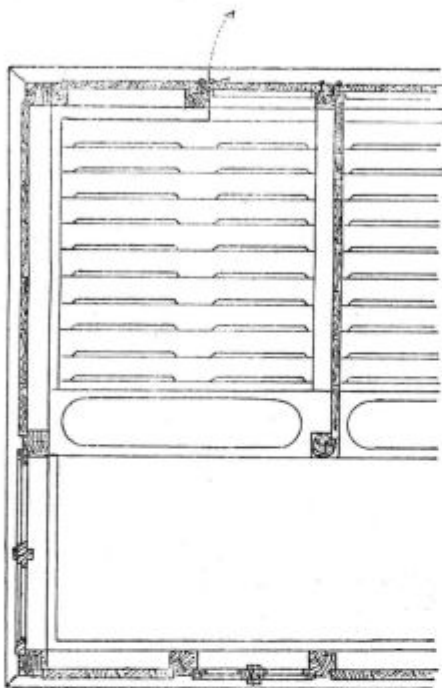

Pod. 5.

stavljeni, ker bi jih drugače prasiči obgrizali in objedali ter uničili. Ključalnice na posodah za hrano in vratih, kakor se razvida iz pod. 9. morajo biti tako nastavljene, da same od sebe zaprte ostanejo, ker prasiči vedno tresajo, odpro se namreč polagoma, če je ključalnica slabo nastavljena.

Po leti se morejo cela vrata sneti ter se nataktniti taka, katera so narejena samo iz lat; vsled tega so svinjaki zračnejši, torej za prasiče ugodnejši.

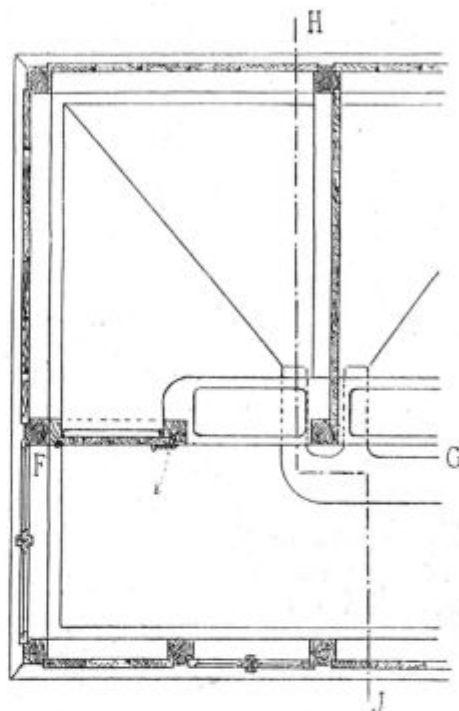
Stene pri oddelkih so narejene iz močnih stebrov, za kar je najboljši hrastov ali mecesnov les; v krajih, koder ni tega lesa, vzame se borovčev ali jelkov les; smrekov les ni dober, ker pri svinjakih ni tako trpežen. Svinjaki imajo visokosti $1\frac{1}{2}$ metra in nad njimi je prostor za kuretino (kokošnjak). Med svinjakom in prostorom za kuretino naj se

Pod. 6.

Ravno tako je v tem prostoru steber, da se prasiči tudi lahko gulijo (drgnejo).

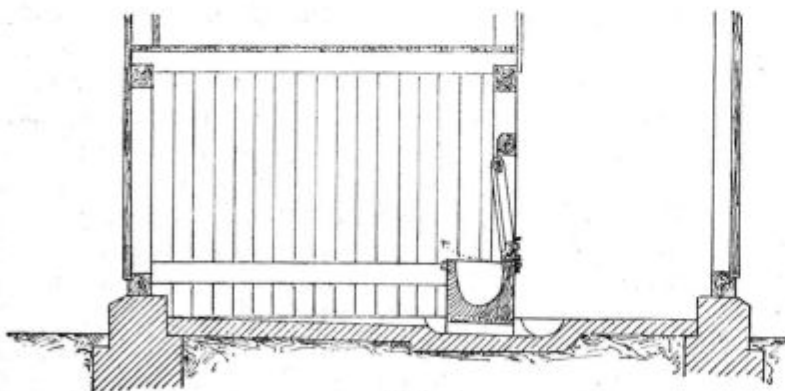
V pod. 2. je temeljni obris svinjaka s štirimi oddelki; prostor, koder se prasiči spreletajo, je na strani. Pri tako napravljениh svinjakih je samo ta razloček da jim duri svinjakov niso zadaj, marveč spredaj, kakor se razvida iz pod. 2., 7. in 9.. Pri tem je ta prednost, da so po zimi gorkejši, ker so zadaj popolnoma zaprti. Hodnik za donajanje krme ne sme biti preozek, ker se pri tako

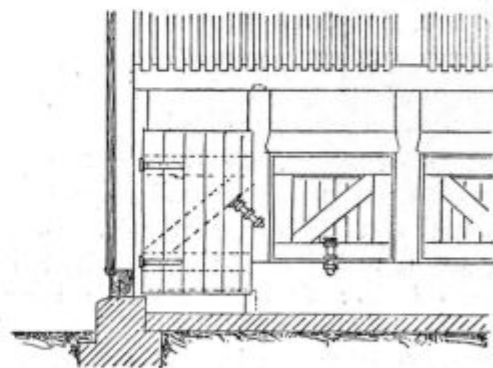
Pod. 7.

napravljenem svinjaku od hodnika ven skida ter se lovijo prasiči, kateri so za klanje namenjeni.

Pri tem se je določilo, da so tla svinjaku z opeko, s cementom potlakovana; scalnica odteka se naprej, kakor se razvida iz glavnega obrisa pod. 2. in 7., tako da se scalnica v kanal odteka in odtod v gnojnico.

Pod. 8.

Pod. 9.

pusti pol metra praznega prostora, da se ovira dohod zraku k svinjakom, kajti čist, zdrav, kisleca poln zrak je glaven pogoj, da se prasiči dobro redijo. Ker so svinjaki pod streho, ostanejo zgoraj nezaprti; samo po zimi, če ni kuretine, zadela se s slamo. Prostor, koder se prasiči spreletajo, obdan je z leseno ograjo in v njem je obzidano kopališče, katero je 3 metre dolgo in $1\frac{1}{2}$ metra široko. To je pri vsaki umni svinjereji neogibno potrebno, da se morejo prasiči po leti kopati, kar je njih zdravju zelo koristno. Voda v njem se mora časih obnoviti.

Gospodarske novice.

* „Viestnik za gospodarstvo i šumarstvo“ pričel je izhajati v Križevcih na Hrvatskem. Viestnik izdava profesorski zbor kr. gospodarskega in gozdarskega učilišča v Križevcih, urejuje ga pa profesor Ivan Potočnjak.

* Novo sredstvo proti trsni uši, priporoča prof. Š. Frangeš v Zagrebu. Sredstvo je iz gnoja, peska in tabaka Podrobnosti je čitati v knjigi. „Način za očuvanje vinograda od trsne uši“, koju je izdal kr. prof. Frangeš, in ki je izšla v tiskarni „Nar. Novin.“

* Občni zbor c. kr. avstrijskega sadjarskega društva bode 22. t. m. na Dunaji. Na dnevnem redu bode izprememba pravil.

* Umrli je 30. marca gosp. Janez Perles, pivovar in posestnik v Ljubljani ter dolgoleten ud c. kr. kmetijske družbe kranjske.

* C. kr. kmetijske družbe odsek za konjerejo predložil je c. kr. kmetijskemu ministrstvu, naj bode letos obdarjevanje konj na Kranjskem v sledečih krajih ob sledečem času: 1. septembra v Radovljici, 2. septembra v Mengšu, 3. septembra na Vrhniki, 5. septembra v Ribnici in 7. septembra v Št. Jarneju.

* Razstava konj na Dunaji bode kakor vsako leto tudi letos. Razstava bode od 14. do 22. maja. Z razstavo vred bode veliko srečkanje; dobitki so: konji, konjska oprava itd. Podrobnosti se izvedo pri konjerejskem odseku c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Vprašanja in odgovori.

Odgovor na vprašanje 27. Gospod prof. Jos. Kristan iz Kopra nam poroča, da izdeluje strešno lepenco tvrdka „Paul Hiller & Comp. in Wien, IV, Favoritenstrasse Nr. 20“. Tvrdka daje tudi navod kako pri delu postopati. Sicer nam je pa č. gosp. sotrudnik Jos. Lenarčič obljubil, o strešni lepenci poseben članek s podobami spisati, kojega v kratkem priobčimo.

Vprašanje 29. Na kateri način se da cestno blato najbolje porabiti? (K. S. v D.)

Odgovor: Cestno blato ima v sebi raznih tvarin, med temi tudi več ali manje živalskih odpadkov, Vrednost je različna. Če se je navažalo apnenega proda, in je cesta jako zvožena in imajo cestni jarki mnogo dobre naplavljenih prsti, ki se večkrat iztrebi in s cestnim blatom pomeša, potem je to velike gnojilne vrednosti, zlasti za travnike. Svetovati pa je vsakako blato na kupe zvoziti za kompost, ki se naj večkrat prekoplje in z gnojnico polije. Takšen kompost, po travniku razgrnen, dela prava čuda!

Vprašanje 30. Na travniku imam strašno veliko krtin, zlasti uže več let starih, s travo prerastenih. Grčasti travnik dela pri košenju veliko sitnosti, svetujte mi torej, ali naj ga poravnam in kako? (P. S. v Ž. pri K.)

Odgovor: Seveda, le poravnajte ga! Če je pa travnik le količkaj velik, ne bode se izplačalo ga z ročnim orodjem poravnati. V to svrhu služi izvrstno travniški oblič t. j. vprežno orodje, ki stane preko 50 goldinarjev. Travniški oblič morete potem rabiti vsako leto namestu travniške brane. Travniški oblič dobite pri Hofherr & Srantz na Dunaji, morete si ga pa tudi dati doma narediti. Kmalu hočemo to orodje v „Kmetovalcu“ popisati ter v razjasnjenje njegovo podobo pridejati.

Vprašanje 31. Namenjen sem izdelovati fino namizno, surovo maslo; katero pinjo mi svetujete? (J. K. na K. V.)

Odgovor: Pred vsem Vam svetujemo kupiti leseno pinjo. Kovinske pinje so slabe, maslo dobiva od njih

napačen okus in slabo barvo. Naše mnenje je: Ako imate malo smetane za pinjenje, kupite si Lefeldtovo ali pa navadno švicarsko pinjo, ako imate pa toliko smetane, da se izplača maslo delati, s konjsko silo. potem Vam bode pa dobro služila vertikalna holstajska pinja. Zadnje vrste pinje, ki jih je na roko goniti, niso rabne.

Vprašanje 32. Kedaj bode kmetijska družba zopet prodajala bike pincgavskega plemena? (P. Z. v A.)

Odgovor: Pincgavske bike prodajala bode kmetijska družba prihodnjo jesen v Kranji.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 3. aprila 1887.

Posvetovanje vodil je društveni predsednik gosp. Gustav grof Thurn, navzoči so pa bili odborniki gg. Detelja, Lenarčič, Murnik, baron Lazarini, Povše, Robič, dr. pl. Wurzbach in tajnik Gustav Pirc.

Tajnikovo poročilo, da za naprej spadajo zadeve o šolskih vrtih in o nadaljevalnem kmetijskem pouku v področje ministerstva za uk in bogočastje, odbor na znanje vzame.

Prošnja krajnega šolskega sveta v Moravčah za brezplačno podelitev divjakov se odbije.

Volitev zastopnikov v kranjsko skupino pri graški vzajemni zavarovalnici proti ognju prepusti se predsedništvu.

Na prošnjo mlekarske zadruge „Nemški rovt“ za podporo zidanju družbene sirarnice bode se ob razdelitvi državnih podpor oziralo.

Gledé na poziv kmetijske družbe v Levovu, naj bi tudi kranjska družba delala proti nameravanemu obdačenju žganja, glavni odbor ukrene v tem zmislu ničesar ne storiti.

Darilo kranjske hranilnice v podporo revnih učencev podkavske šole glavni odbor na znanje vzame.

Na novo se v družbo sprejmejo sledeči gg.:

Golmajer Fran, nadučitelj in posestnik v Moravčah.
 Podboj Andrej, posestnik in gostilničar v Ribnici.
 Kambič Jakob, posestnik v Cerovcu pri Semiču.
 Knific Šimen, posestnik v Dragočah pri Smledniku.
 Urbančič Ivan, posestnik in trgovec v Trnovem.
 Baron Friderik Rechbach, grajščak na Krumberku.
 Kosec Jernej, župnik v Škocijanu pri Turjaku.
 Boncelj Fran, župniški upravitelj v Dražgošah.
 Povše Fran, župnik na Ježici.
 Bohinc Fran, župnik v Križeh pri Trziču.
 Tavčar Ivan, župnik v Lešah.
 Lavrič Terezija, c. k. poštarica v Novi vasi pri Rakeku.
 Kraševac Franc, posestnik v Novi vasi pri Rakeku.
 Vesel Fran, posestnik v Nemški vasi.
 Turk Anton, posestnik v Volčjem.
 Kraševac Karol, posestnik, v Strmici.
 Ševar Ludvik, trgovec v Novi vasi pri Rakeku in
 Oberstar Josip, posestnik v Jurjevici pri Ribnici.

✎ INSERTATE ✎

sprejema „Kmetovalec“ po ceni zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši vseh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Oskrbništvo graščine Fužine

(Kaltenbrunn)

ima naprodaj 800 kgr. izvrstnega „Triumf-ovesa“ za seme, 100 kgr. 15 gold. in

več tisuč različno močnih sadik vijolčasto cvetega španjskega bezga (Flieder). (45—2)

Kdor želi kaj naročiti obrne naj se naravnost na oskrbnništvo graščine Fužine pod Ljubljano.

Razne cepiče,

prav zanesljivo imenovane, cepivni povos (Rafia), cepivni vosek i. t. d. dobi se pri

F. Ogorevc, sadjarju v Brežicah, Rann.

Za šole po nižani ceni! (47—2)

Tovarna za kostne pridelke in lim
Luckmann-a & Bamberg-a
 v Ljubljani
 priporoča svoja zelo uspešno učinkujoča
**umetna gnojiva, kostne
 moke in superfosfate**
 po najnižjih cenah.
 Na zahtevanje se vpošlje cenilnik in prospekt.

(40—3)

Zanesljivi in najboljši

krompir za seme

prodaja oskrbnništvo poškuševalnega dvora c. kr. kmetijske družbe Kranjske v Ljubljani na Poljanah v hiši živinozdravnišnice

100 kilogramov po 6 goldinarjev
 za ude c. kr. kmetijske družbe pa (39—3)

100 kilogramov po 5 goldinarjev.

Na prodaj so sledeče sorte: Zborovski krompir, jako plodovit nič ne gnije, skušana dobra sorta; Oneida, ravno tako; Zgodni rožnik, Aurora, Magnum bonum, Kasni rožnik, Ribničan, izvrstna domača sorta, Novi rožnik, nova vzgojitev prvega reda.

V manjših količinah dobiti je sledeče sorte: Kifelčar, Snowflake, Paterson, Sago črni, Najzgodnejši.

Lepo kravo,

kravo s teletom, štiri junice,
 in par junčkov, (52—1)

križavega plemena, prodam takoj pod prav
 ugodnimi pogoji zaradi svoje preselitve.

Ponudbe in vprašanja naj se izvoli pošiljati na

Jos. Lavrenčič-a,

v Ljubljani, narodni trg, št. 12.

V najem

se daje

štiri njive ležeče na Ljubljanskem
 polju prav blizu mesta.

Njive merijo 5 oralov in 924 □^o ter jih je mo-
 goče precej prevzeti. (49—2)

Natančneje pogoje se izve v
 Frančiškanski ulici št. 12, I. nadstropje.

(3—5)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gl. 2.30, četrt leta gl. 1.15.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji.** Cena 80 kr.
 " " " **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
 " " " **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
 Gustav Pire: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
 L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
 Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
 W. Schleicher: **Zivali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
 M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
 Dr. Simon Strupi: **Zininozdravništvo.** Cena 1 gl. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštne
 povzetji, kdor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto

Deteljno seme.

Najfinejšo seme prave francoske lucérne (nemške detelje) in čez vse fino debelo-zrnato seme štajerske rudeče detelje. To seme prodaja podpisani popolno čisto, izvrstno kaljivo in pa

brez predenice (žide)!

Mojo deteljno seme je preiskano od c. kr. preiskovalne postaje na Dunaji ter jo prodajam v zavojih, ki so od tega c. kr. urada zapečatini in s spričevalom potrjeni. C. kr. preiskovalna postaja na Dunaji tako strogo postopa, da ne dá spričevala ako v zavoju le jedno zrno predenice najde.

Cena mojemu izvrstnemu semenu je sledeča:

100 klg. in več zaračunam 1 klg. lucérne	86 kr.,	štajerske detelje pa	67 kr.,
pod 100 klg. doli do 25 klg.	" 1 " "	92 " "	" " 72 "
" 25 " " " 10 " "	" 1 " "	100 " "	" " 78 "

Kar je pod 10 klg. ne oddajem od c. kr. preiskovalne postaje zapečateno.

Trgovina se semenom:

(18—5)

P. Hüttig, Wien (Dunaj), I. Weihburggasse 17.

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših **izborno skušenih** domačih zdravilih. Lekarne Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dve in ena kemična tovarna v Gradi (na Štajarskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi:

Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v krizin ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganju, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva najse samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem. 1 steklenica 50 kr., tucat 4 gld. 50 kr. (15—3)

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Kričistilne kroljice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanju človeškega telesa, glavoból, otrpnjenih udih, skazenem želodeu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatičicah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatičicami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Schuhsmarte.

Marijacetlske kaplice za želodec,

kerim se ima na tisuče ljudi zabvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeli pri vseh boleznih v želodecu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Svarilo!

Opozorjamo, da se tiste istinite Marijacetlske kaplice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Planinski zeliščni sirup kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtaból, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 fl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri boleznih krav, konj in prašičev. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, plućnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégó žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnjenji v boku, v krizi itd., otekanji nog, mehurnih na nogah, izvinjenji, tišanji od sedla in oprave, pri sušici itd. s kratka pri vseh unanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 stekl. z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

Vsa ta naštetá zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczyja v Ljubljani zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošilja.

Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vrednih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlabnitve; **dvjakov** in **podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja** in **grmovja, drevja** (16—5) **za drevored** itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih **oepljev** vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastonj in franko. ☛

Izvrstni zgodnji (48—2)

Simoradski semenski oves,

ki najmanj 14 dni prej dozori kot vsak drug oves ima naprodaj kvintal (100 kr.) po 12 gold.

Josip Lenarčič, posestnik na Vrhniki.

Mir v Evropi

je zagotovljen, zato pa iz inozemstva ni več velikih naročil na obleko. Največja in najbolj znana tovarna za obleko mora vsled tega prodati svojo zalogo, ki je bila namenjena za inozemstvo in ki obstoji iz nad 2300 elegantnih, namodnih, krasno opravljenih

narejenih oblek

za pomlad in poletje v vsaki velikosti. Te obleke se prodaja za tako nizko ceno, da je le delo plačano, kajti zaloga se mora izprazniti, da bode mogoče naprej delati. Vsaka obleka obstoji iz namodnih narejenih hlač, iz telovnika (gilet) in iz elegantno izdelane suknje, kakor kažeti podobni. Barvo obleke je mogoče izbrati ter tudi kvaliteto,

Cela narejena,
poletna
obleka

za
gospoda,
hlače, suknja
in
telovnik

I. kvaliteta

le

gl. 5.50

Le
gl. 7.50

II. kvaliteta:
Fina, cela obleka iz brnskega namodnega blaga.

III. kvaliteta:
Najfinejša obleka iz Reichenberskega blaga.

Le
gl. 9.50

Pri naročilih zadostuje naznaniti dolgost hlač, mero okol prs in dolgost rokavov ter željeno barvo. Uzorec se ne more poslati, ker se oddaje te cele obleke. Naročila pošilja po poštne povzetji (50—1)

„Fekete's“ Herren-Kleider-Filiale,
WIEN, Hundsturmstrasse Nr. 18, alt.

Važno za kmetovalce in živinorejce!

Na prodaj je:

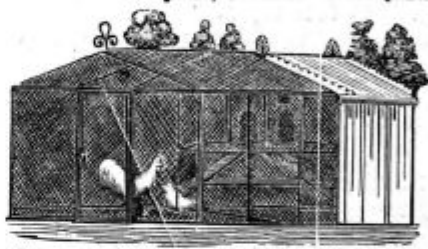
1800 novih centov angleške
krmske repe, (37—3)
(turnips. strnišne repe).

Ta repa se prodaja na cele vagone, nov cent po 60 kr. od postaje Savski Marof na Hrvatskem.

Graščinsko oskrbništvo Januševc
pošta: Savski Marof na Hrvatskem.

Važno za kmetovalce in živinorejce!

Pocinjena, bodoča žica (drat) iz jekla.

S strojem
pletene
mreže

iz žice (dratu).

Trpežno! Hiša za 10 kokoši. Trpežno!

Ograje za vrte, gozde, parke i. t. d., kakor vse sorte mrež za kur-nike in za hiše za fazane. Varnostne mreže proti ognju, mreže za oknja, mreže za sejati pesek in šuto, torbe čez gobec za govejo živino in za pse. Dratene vrvi vsakovrstne sestave. Zelezne vrata in stavbe iz železa sploh. Vse to izdeluje:

Eisendraht- und Maschinendrahtgeflechts-Fabrik und Bauschlosserei
Franz Schröckenfuchs in Waidhofen a. d. Ybbs.

☛ Ograje iz pocinjene dratene mreže ne stanejo več kakor dobre lesene ograje, so pa neizrečeno trpežne in dajo ograjenemu prostoru ličen in gospodski obraz. Proračune določijo se zastonj in poštne prosto. (27—4)

BRATA EBERL

v Ljubljani

za frančiškansko cerkvijo v hiši g. Ivan Vilharja
prodajata

oljnate barve, lake, firneže

kemične in prstene barve lastnega izdelka, čopiče ter vse v nje stroko spadajoče blago na debelo in drobno.

Posebno se priporočajo oljnate barve v kosi-tarskih (plehastih) posodah za trgovce in prodajalce, pri čemur opomnimo, da se naše barve ne smejo zamenjati z navadnimi kakor se sploh prodajajo, kajti od nas prodajane barve so kemično čiste in s pravim, z lanenega olja izdelanim firnižem ribane. (46—2)

Mokriška graščina,

(pošta Jesenice na Savi) (7—6)

prodaja:

Semenski oves:	Triumf 100 klg.	15 gld.
	Ligovo " "	12 "
" krompir:	Najboljše vrste kakor: Early Ver-	
castle 100 klg.	mont, Magnum bonum, Gripple	6—8 gld.
Semensko ajdo:	Skotsko, srebrno sivo 100 klg.	8 "
	Salix viminalis	1000 kosov
Vrbove sadike:	" " purpurea	2 gld.
	" " amygdalina	
Fižol (ovijač) 1 hektoliter		12 gld.

Tvrška za pridelovanje semena

H. Weyringer's Nachfolger

na Dunaji,

I., Rothenthurmstrasse Nr. 26 in Währingerstrasse
Nr. 2 und 4,

priporoča za pomladansko setev: (51—1)

	100 kilo	1 kilo
	gld.	kr.
Mešano travno seme za vrte in parke.		
998 Berolinska mešanica, za trpežno trato na lahki zemlji	50	60
999 Trava „Lawn“, mešanica obstoječa iz nizkih, gostih in močno se vzbilječih trav; to mešanico na Angleškem skoraj izključljivo rabijo	50	60
1000 Schönbrunn-ška mešanica, obstoji iz najboljših, najtrpežnejših nizkih trav; ta mešanica je priporočljiva za kraje, koder trata čez zimo rada zgnije	80	100
1001 Muskauska mešanica za park, zelo trpežna in lepa trata. Kakor je znano, gledajo v Muskau tudi na to, da dobijo seno, zato je ta mešanica tudi potem sestavljena	60	70
1002 Travna mešanica, sestavljena iz nizko in gosto rastečih trav, ki delajo lepo svetlo zeleno trato	70	80
Mešano travno seme za travnike, pašnike itd.		
1003 Mešanica trav za krmo, za suho, lahko ali pešeno zemljo, da trpežno travo in veliko pridelka	50	60
1004 Mešanica trav za krmo, za napravo travnikov na vlažni ali mokri ter težki zemlji	60	70
1005 Mešanica trav in detelje, za trpežne pašnike in travnike, za zboljšanje starih travnikov	50	60
1006 Mešanica za železniške nasipe, obrežja itd.	30	40
1007 Mešanica trav za krmo po Wagnerjevem načinu, za najboljše in najtrpežnejše travnike	60	70
1008 Mešanica trav in detelje po Wagnerjevem načinu, za trpežna deteljsa	80	100
Pesa.		
1091 Klumpen, okrogla, rumena, velika	42	60
1093 " zlatorumena od Wroxton-a, najboljša in neprekošana	60	80
1093 Klumpen, rudeča, velika	42	60
1097 Dolga rumena, raste nad zemljo	45	60
1098 " rudeča	45	60
1100 " velikanska, rumena	45	60
1101 " " rudeča	45	60
1103 Mammuth, najdaljša, rudeča	60	70
1105 Oberndorfska, velika, okrogla, rumena	55	70
1106 " " rudeča, okrogla, velika	55	70

Anton Reissenzahn

tovarna gospodarskih strojev in livarna železa
v Bubni pri Pragi.

Ta tovarna priporoča svoje prav cene izdelke, ter jamči za njih dobro sestavo in trpežnost. V zalogi ima: mnogovrstne pluge, brane, valjarje vsake sestave, stroje za sejat vsih sistemov, senene grablje za vpregati, stroje za košnjo žita in trave, mlatilne stroje na roko, na gepelj in na par, lokomobile, stroje za čiščenje žita, stroje za drobljenje in rezanje krme, sploh vse gospodarske stroje in oprave.

☛ Cenike s podobami pošilja se na zahtevanje zastoj in poštine prosto. ☛ (10—6)

☛ Semena ☛

velikanske pese, detelje,
raznih trav in sočivja

najboljše vrste prodaja sveža (41—3)

PETER LASSNIK v LJUBLJANI.

Carbolineum Avenarius

iz tovarne za Carbolineum v Amstetten-u na Dolénjeavstrijskem.

AVENARIUS & SCHRANZHOFER.

☛ Naročila je pošiljati na glavno zalogo: Avenarius & Schranzhofer in Wien, III. Hauptstrasse 84. ☛

Carbolineum je najboljšo sredstvo proti trhlenobi in gnjilobi lesa ter zadobi les s carbolineumom namazan lepo kostanjevo barvo. Lesena (s sintelni krita) streha s carbolineumom namazana zadobi neomejeno trpežnost, ravno tako lesene stavbe ter ograje in koli v vodi, v zemlji ali pa na zraku. Mazanje zamore vsak dninar izvršiti.

Steklenica 5 kilogramov težka stane s poštnino vred 1 gld. 80 kr. (14—3)

☛ Mala naznanila. ☛

Za naznanila priobčena na tem mestu plačajo udje e. kr. kmetijske družbe in naročniki „Kmetovalca“ od vsake besede 1 krajear, neudje in oni ki niso naročniki pa 2 krajearja.

Kovač,

kateri ima skušnjo čez vsa kovaška dela, naj se pisмено obrne na Steigmann-a v Moravčah. (44—2)

Stroj za žito čistiti

(trijér) je na poskušavalnem dvoru e. kr. kmetijske družbe na Spodnjih Poljanah v Ljubljani Kdor ga hoče rabiti plača od hektolitra žita 20 kr. (30—4)

Gozdne sadike.

Podružnica e. kr. kmetijske družbe v Ratečah pri Zidanemmostu ima za oddati 50.000 triletnih smerek tisuč po 1 gld. 50 kr. Vsak ud Rateške podružnice zamore dobiti 1000 smerek zastoj. Tudi je oddati 3000 tri do štiri-letnih črnih borovcev, tisuč po 2 gld. (28—3)